

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Štev. 170 (1260)

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. post. l. gr.

TRST torek 19. julija 1949

Leto V - Cena 15 lir - 2.50 din

VIII. REDNO ZASEDANJE OKROŽNE LJUDSKE SKUPŠČINE ZA ISTRSKO OKROŽJE

Številke dokazujejo velike uspehe ljudske oblasti cone B v prvi polovici leta 1949

Presežek lastnih dohodkov nad izdatki znaša čez 12 milijonov lir - Pozdravni govor polkovnika Mirka Lenca, poveljnika JA za cono B Tržaškega ozemlja - Uspehi kmetijskih obdelovalnih združenj in velik napredek industrije

V nedeljo zjutraj se je pričelo v Kopru osmo redno zasedanje IOLO, ki je trajalo dva dni. Zasedanje je bilo v obnovljenem gledališču, ki je bilo za ta veliki dogodek skromno, toda resno-slovesno okraшено. V ozadju odra, kjer so bili pripravljeni sedeži za delovno predsedstvo in predstavnike ljudske oblasti, je bila slika maršala Tita, pod to grb Istrskega okrožja in trojezični napis: Naj živi ljudska oblast. Na levi strani odra nacionalne zastave z rdečo zvezdo in tržaška s helebardo.

Točno ob deseti uri je tovariš Petrič otvoril zasedanje in pozdravil predstavnika JA, komandanta VUJA tov. polkovnika Lenca, predstavnika ljudske oblasti in množičnih organizacij, predstavnika socialistične stranke za STQ, delegate in goste.

Delegati in navzoči gosti so sprejeli vse z navdušenim ploskanjem. Sledilo je čitanje dnevnega reda, ki je obsegal sledečih 11 točk:

1) Otvoritev zasedanja, izvolitev predsedstva in overovalec zapisnika. 2) Poročilo o delu mandata komisije. 3) Poročilo o delu komisije za zapisnika VII. zasedanja. 4) Poročilo predsednika izvršilnega odbora IOLO-a. 5) Poročilo poveljnika IOLO-a. 6) Debatna. 7) Odboritev izdatnih odlokov in odredb. 8) Predlogi novih odlokov. 9) Upravnost tečajarstva. 10) Razrešitev starih in izvolitev novih združenj. 11) Slučajnosti.

Dnevni red je bil soglasno sprejet. Po izvolitvi delovnega predsedstva in overovalca zapisnika je delovni predsednik, tovariš Petronio po kratkih zahvalnih besedah za izkazano zaupanje podal besedo tov. komandantu VUJA, polkovniku Lencu, ki se je med vladnim ploskanjem povzel na oder do mikrofona in dejal:

„Pozdravljam današnje okrožno skupščino in hkrati izražam v svojem imenu VUJA želje, da bi bilo delo skupščine plodonosno in v korist demokratičnega prebivalstva te cone.“

Hocem izreči nekaj besed o znamenjavi jugolirne, ki je bila izvršena 4. in 5. julija na tem ozemlju. Vzroke in razloge te znamenjave sem že navedel v poročilu, ki sem ga ob tej priložnosti poslal Varnostnemu svetu.

Dejstvo je, da se je gospodarstvo te cone začelo razvijati leu razvijati z vsa naglico. To dokazujejo tako naša gradbeniška delavnost kot tudi notranja in zunanja trgovina. Zaradi povečanja aktivnosti na vseh poljih smo prišli v težak položaj, tako da finančna sredstva, ki smo jih imeli, niso več zadostovala vsem potrebam.

Glede na to, da vlada Italije ni hotela niti slišati o tem, da bi izpolnila svoje obveznosti, ki jih ima do tega ozemlja na podlagi mirovne pogodbe in sicer, da nam preloži potrebna denarna sredstva, ter glede na enostranske ukrepe, ki sta jih podveljitali italijanska vlada in anglo-ameriška vojna uprava ter DE FACTO priključili cono A STO-ja k Italiji, nismo imeli drugega izbora in načina, da se zagotovijo potrebne gospodarske razvije te cone. Na nasloj prošnje je dokazala vlada FLR, zopet svojo nemilostno naklonjenost in vstranjsko skrb za prebivalstvo tega ozemlja in odobrila posojilo od 500 milijonov dinarjev.

Zanimivo je, da so ravno tisti, ki so sistematično kršili mirovno pogodbo vse do danes od dneva podpisa, dvignili največji krik in skušali prikazati znamenjavo jugolirne kot kršenje mirovne pogodbe od naše strani. Prišli so celo tako daleč, da zatrjujejo, da nismo s tem prekršili mirovne pogodbe prvotno, temveč da je bila prekršena praviloma v onem trenutku, ko smo uvedli jugolirne.

Ta trditve je prav tako smešna in neveljavna, kot vasa gonja, ki so namreč ve, da je prišla jugolirna kriza v oktobru 1945, medtem ko je stopila mirovna pogodba v veljavo šele 15. septembra 1947. To pomeni polni dve leti kasneje.

Glede same znamenjave Vsa lahko ostremit, da je bila izvršena v najdaljšem roku, točno in pravočasno. Za to gre hvala v prvi vrsti navse te cone sprejeto je prebivalstvo in delavci FLR, kakor tudi dobri organizatorji oblasti in pomoči vseh množičnih organizacij na tem ozemlju.

Na zaloga vsi lastniki jugolirne niso uspehi, da bi bili zamenjavi julijem in to so imeli. Pri tem mi je na veliko število spekulativnih, in katerim je ostalo več desetnih milijonov, ki jih niso mogli zamenjati. Spekulativci so na račun prebivalstva te cone, vendar so na zadnje prevarali same sebe.

Pri tej priložnosti je prebivalstvo tega ozemlja spoznalo — in to je bilo ponovno dokazano — da nima od nikogar drugega pričakovati pomoči, razun od socialistične Jugoslavije z maršalom Titom na čelu.

Tovariši poslanci! Cim smo rešili to težko vprašanje, obstojijo vsi pogoji za nagel razvoj vseh panog našega gospodarstva, za večjo pomoč kmetičkim obdelovalnim združenjem in za še večjo delavnost na vseh sektorjih našega gospodarstva.

S pravilno organizacijo vseh sil, ki jih ima naše ozemlje, bomo lahko v kratkem izvršili še mnogo več, kakor smo napravili že do sedaj. Prepričan sem, da bomo to tudi storili. Za to govorijo številne kmetičke obdelovalne zadruge, za družni domovi, mnoge nove in obnovljene šole, gradnja novih cest, podjetja, delavnice, povečana produkcija v naših tovarnah in končno vse večji elan delovnega ljudstva.

V ta namen pozdravljam ponovno današnje skupščino in Vam želim mnogo uspeha pri tem delu. Naj živi socialistična Jugoslavija s tovarišem Titom na čelu, ki ob vsaki priložnosti nesebično pomaga prebivalstvu tega ozemlja!

Dolgotrajno ploskanje delegatov in gostov je sledilo govoru komandanta VUJA.

Po poročilih mandatne komisije in overovalca zapisnika je sledilo poročilo predsednika izvršilnega odbora IOLO, katerega bomo zaradi pomanjkanja prostora približno prihodnjič.

Sledilo so poročila poveljnikov, ki so trajala do 19. ure, nakar je bilo zasedanje prekinjeno in se je nadaljevalo večer od 8 in pol dalje.

V okviru konservne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

V okviru konzervne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

V okviru konzervne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

V okviru konzervne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

V okviru konzervne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

V okviru konzervne industrije je bila predvidena predelava sadja in sočiva ter smo v tem pogledu proizvedli 72.000 kg češnjeve pulpe ter presegli plan za prvo polletje za ca 7000 kg.

Na destilaciji ter izdelavi SIRUPOV in LIKERJEV so naše tovarne v prvem polletju 1948, leta delale malo ali pa ničesar. Proizvedle so teh artiklov v prvi polovici lanskega leta skupno 9.436 l. V letošnjem prvem polletju pa smo že dvignili produkcijo teh artiklov na novih artiklih.

1947. Zadruga v Bujah pa je dosegla tako visoko produkcijo žita, da bo zadostovala za vse člane zdruge, čeprav do sedaj nikdar na tistem terenu ni bil pridelek žita zadosten za potrebe teh družin. Vse zadruge so povečale stanje goveje živine in svinj od 40 do 100% pa in ustanovam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Za nabave raznovrstnega blaga v združenem sektorju skrbi trgovinska centrala, katere celotni promet znaša več kot 623 milijonov lir in oskrbuje 52 združenj, a poleg tega nudi blago tudi drugim podjetjem in usta novam.

Prvi sestanek novoizvoljenega tržaškega občinskega sveta

Izbruh šovinističnega vrišča je izzvalo le sedem besed tov. Dekleve

ki je edini od vseh 60 občinskih svetovalcev govoril po slovensko - Zastopnik „edine slovenske narodne liste“ Agneletto in z njim vred Vidalijski „zaščitniki slovenske kulture“ niso smatrali za potrebno spregovoriti niti besede v svoji materinščini - Novi župan je demokratijan ing. Gianni Bartoli

TRST, 18. — Kakor je bilo že v naprej določeno že z izidom volitev, je bil na današnji prvi seji tržaškega novoizvoljenega občinskega sveta izvoljen za novega tržaškega župana tajnik Kršćanske demokracije dr. ing. GIANNI BARTOLI. V 12 — članski občinski odbor (Giunta comunale) pa je bilo izvoljenih 6 demokratijanov, 3 socialisti (della VGE) 2 člana italijanske republikanske stranke, in 1 član italijanske liberalne stranke. MED NOVIMI ODBORNIKI NI NOBENEGA SLOVENCA in nobenega predstavnika demokratičnega niti independentističnega gibanja. Pol. stranke, ki so bile na obliki doslej in ki jim je bila zmaga na volitvah že s samimi volivnimi predpisi VU zagotovljena, imajo pač v rokah žarke in platno.

Sejo je otvoril generalni tajnik občine, ki je poimenoval ugotovili prisotnost posameznih svetovalcev, nato pa podal besedo ing. Bartoliju kot nosilcu stranke, ki je na volitvah odnesla največ glasov. Nato se je takoj začela bitka za uvedbo dvojezičnosti in o zakonitosti občinskega sveta samega. Po mnenju vidalijskega svetlovalca Juraga naj bi za dvojezičnost zadostovalo 1 tolmач in 1 stenograf, glede zakonitosti sveta pa je independentistični odv. Stocca predlagal, da svec izglasuje resolucijo, v kateri se zahteva, da poveljnik anglo-ameriških sil v coni A razpiše nove volitve, na temelju zakonov, ki so bili v veljavi 15.9.1947; če pa poveljnik tega ne bi storil, naj občinski svet zahteva od Varnostnega sveta OZN, da se postopa glede volitev na temelju

člena 1 Začasnega statuta, kar je utemeljeno s členom 10. istega statuta. Nato se je nadaljevala bitka za dvojezičnost, ki je dosegla svoj vrhunec v trenutku, ko se je dvignil zastopnik Slovensko-italijanske ljudske fronte tov. dr. Jože Dekleva, ki je dejal: „Gospodje občinski svetovalci! V zvezi s predlogom...“

Tov. dr. Dekleva je komaj izgovoril teh prvih sedem slovenskih besed, ko so se predsedujoči dr. Bartoli in vsi ostali šovinistični občinski svetovalci iz „Giunte“ in izven nje zavedli, da tov. Dekleva govori po slovensko in zagnali huronski vrišč in krik, kot da bi bili sočni dan, ki je tovarišu Deklevi onemogočil, da bi govoril dalje v slovensčini in prečital izjavo, ki jo

zaradi tega dobesedno objavljamo. Izjava se glasi: Današnjemu dogodku dajejo posebno obležje dve dejstva, namreč 1) da se sestaja občinski svet prvič, odkar je mesto Trst postalo glavno mesto novo načrtane državne tvorbe, soprova vsi generaciji, ki je sicer majhna, na teritoriji in številu prebivalstva, toda pomembna po svoji legi, gospodarski moči, funkciji in kršćanskih interesov; in 2) da se nadomešča z današnjim dnem uprava, ki je bila skozi desetletja imenovana od zgoraj.

Ceravno pomeni to le skromen začetek demokratizacije občinske uprave, se s tem ne moremo zadovoljiti, ker zadnje volitve niso pravi izraz volje tržaških občanov. Za dosego v naprej določenega volitvenega učinka so se odgovorni činitelji poslužili vseh sredstev. Te okolnosti ne bi smeli prezreti občinski svet, ko bo odločal o županijskih vprašanjih občanov in o usodi samega mesta.

Upoštevač ta dejstva se bom kot zastopnik Slovensko-italijanske ljudske fronte boril tudi z tega mesta proti poskusom, po naj bi prišli od katere koli strani, da bi se izkoristili za ovraj v take namene, ki so v nasprotju s črko in duhom mirovne pogodbe z Italijo. Smatram, da na eni strani neodvisnost STO-ja, ki je nastalo kot posledica odnosa med seboj se borečih sil, vendarle važna pridobitev slovenskih in italijanskih demokratičnih množic Trsta, ki so se poizkuševalno borile rano ob rami proti fašizmu in nacizmu, a na drugi strani jamstvo za splošen napredek tukaj živečega prebivalstva.

Zaradi tega bi morala biti naloga občinskega sveta ta, da zahteva tudi s tega mesta z vsem poudarkom takojšnjo uveljavitev političnih in gospodarskih določb mirovne pogodbe z Italijo, da tako postavi temeljni kamen in predpogoji za gospodarski, socialni, politični in kulturni napredek tržaških občanov, ustvari potreben most tesnega sodelovanja z našimi sosednimi državami in pa da na tej občutljivi točki važen vzrok novih vojnijskih zapletitjav.

Občinski svet čaka težke naloge finančnega in gospodarskega značaja. Kopolica je problemov, na katerih rešitvi so županijsko zainteresirane delavske množice mesta in dežele. Med neresene probleme pa spadajo tudi že ukoreninjenе krivice proti slovenskemu živilu, kateremu bo treba dati v pospešenem tempu to, kar mu gre po vseh človeških zakonih in pravičnosti. Vse te pereče probleme v omenjenem obsegu, bo do imeti vsa oporo Slovensko-italijanske ljudske fronte.

To so osnovne predpostavke za normalizacijo prilik, za napredek in gospodarsko obnovo ter za mirno sožitje tu živečih narodov. Vsi naporji za rešitev vseh perečih problemov v omenjenem obsegu, bo do imeti vsa oporo Slovensko-italijanske ljudske fronte.

Poleg tov. Dekleve so se od Slovencev manj ali več zavzemali za dvojezičnost je vidalijske Košta in predstavnik edine slovenske narodne liste Agneletto, ki pa sta oba le „objubljala“ in „epretila“, da se bosta posluževala slovensčine, kar pa se nista upala“ storiti. Ostali „zaščitniki slovenske kulture“ Bidovec, Gombacci-Gombac in drugi, pa so ves čas le habro molčali in kadili jugoslovanske cigarete. (Najhlabrejši je bil Riko Mačalan, ki je pri glasovanju bil tako hrabrega, da je enkrat namesto „no“ dejal „ne!“ na glas). Končno so glede dvojezičnosti izglasovali predlog liberalca odvetnika Fortija s 39 proti 20 glasovi, s katerim se občinski svet izreka za enomeznoiznosno glede odločanja o dvojezičnosti. (Za predlog so torej glasovali vse tako imenovane italijanske in „italianissime“ stranke).

Omenimo naj še, da sta asocijalista in internacionalista Dulci in Bonetti svoj šovinizem hotela prikriti med glasovanjem o Fortijeve predlogu, tako da sta po demagoški frazariji o enakopravnosti, glasovala pa sta seveda proti dvojezičnosti.

Občinski svet je overovil vse mandate razen mandata fašistke Ide De Vecchijev in sklenil, naj bi se ugotovilo, ali kot fašista in eremnanj pa se bomo približali proletarskemu internacionalizmu tržaških komunistov, ker se ni njihov internacionalizem sklada z imperiatskimi težnjami italijanske buržoazije. Kakor za italijansko buržoazijo, tako so Trst, Istra, itd. tudi za tržaške komuniste stercer Italianes, prav tako kot za italijansko KP (glej predzadnje številko „Vie nuove“).

Sedaj je jasno, kdo vara in pripoveduje ebalen in kdo govori resnico, da bi bil resničen, in razlogi, ki jih

osvobodilne vojske, ki so dosepele s treh strani, so vkorakale v pokrajino Hunan. Neka kolona je odšla iz Hangkuea ter prodrla v severni del pokrajine, sedaj pa nadaljuje svoje napredovanje od progi Kanton-Hangkuea.

Agencija „Nova Kitajska“ poroča, da je kitajska osvobodilna vojska, ki prodira na jugozapad od Nancanga, glavnega mesta pokrajine Kiangsi, osvobodila mesto Cinkiang in Cinju na železniški progi Nancang-Cucev. Osvobojena pa so tudi mesta Kijang, Kišui, Anfu in Siankiang. Vsa ta mesta so južno od omenjene železniške proge, mesto Ieng pa severno. Kolona, ki napreduje proti pokrajini Hunan, je zasedla strateško točko Cang-shukaj.

Nacionalisti so baje pričeli z evakuacijo Hankeua, ker se čutijo ogroženi. Včeraj zvečer je demokratska vojska osvojila Taiho ob reki Kan in 100 km severno od Hankeua.

Nekateri voditelji nacionalistov ne nekaj fantazirajo o mednarodnih brigadah. Tako bo ministri predsednik v soboto predložil kvantitangu načrt za ustanovitev korpusa 100.000 prostovolcev.

V Hongkong je danes prišlo tri tisoč britanskih vojakov. Med njimi so nekateri, ki so že l. 1941 spadali k obrambi Hongkonga, od katerih jih je 16 prebilo štiri leta v japonskih koncentracijskih taboriščih. Obramba Hongkonga je kočljiva stvar; tamkajšnja posadka ima na razpolago topništvo in tanke.

V svoji poslovnih številki, ali Laboratore pravni, da se mi ne moremo niti približati pojmovanju proletarskega internacionalizma. Če pomislimo, kaj vse polnujejo komunisti danes pod proletarskim internacionalizmom, potem jim povemo odločno in jasno, da se mi ne bomo nikoli približali takemu internacionalizmu. Najmanj pa se bomo približali proletarskemu internacionalizmu tržaških komunistov, ker se ni njihov internacionalizem sklada z imperiatskimi težnjami italijanske buržoazije. Kakor za italijansko buržoazijo, tako so Trst, Istra, itd. tudi za tržaške komuniste stercer Italianes, prav tako kot za italijansko KP (glej predzadnje številko „Vie nuove“).

Sedaj je jasno, kdo vara in pripoveduje ebalen in kdo govori resnico, da bi bil resničen, in razlogi, ki jih

Koroški Slovenci so si ustanovili novo politično organizacijo

„Demokratska fronta delovnega ljudstva“ se bo borila za narodnostne in socialne pravice koroških Slovencev

CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.“

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.“

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.“

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.“

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnostnih in socialnih pravic koroških Slovencev in da bo sprejela v svoje vrste vse Avstrijce, ki so pripravljali boriti se skupaj s koroškimi Slovenci za uveljavljanje demokratskih pravic koroških Slovencev.“

„CELOVEC, 18. — V Celovcu se je vršila ustanovna skupščina nove napredne organizacije koroških Slovencev in sicer DEMOKRATSKA FRONTE DELOVNEGA LJUDSTVA. Skupščine se je udeležilo okrog 250 delegatov Slovenske Koroške. V glavnem referatu je bil obdelan politični položaj na Koroškem in navedeni vzroki, ki so dovedli do ustanovitve te demokratske fronte. Član pripravljalega odbora te fronte Franjo Ozir je poudaril, da se bo demokratska fronta borila za realizacijo narodnost

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Revija mladih sil v Sovodnjah

Mnogo tisočev ljudi se je udeležilo športnih manifestacij naše mladine - Nastop telovadcev iz Doberdoba in Trsta - Krožek iz Pevme si je priboril mladinski pokal

VAJA MLADINKE NA GREDI.

Cepprav je bila v nedeljo velika vročina, se je že v prvih popoldanskih urah začela zbirati v Sovodnjah velika množica ljudi, ki so prihajali iz vseh slovenskih krajev Goriške, iz Slovenske Benečije in celo nekaj iz Furlanije. Prišli so na fizikalni praznik naše mladine, ki je morala premagati nešteto tehničnih in drugih težav, da je lahko nastopila na prenovljenem in preurejenem športnem igrišču v Sovodnjah. Za marsikoga je zelo od rok priti v Sovodnje, kar je bilo še bolj nerodno, ker ni bilo moč organizirati prevoza s kamioni iz raznih krajev, da bi omogočili obisk tudi mnogim, ki bi radi prišli, pa so morali prav zaradi tega ostati doma.

PROTI CILJU.

Telovadci nastopajo

Okrog 17.15 se je zbrala pri vstopu na športno igrišče skupina telovadcev in telovadk iz Doberdoba, ki so z zastavami na čelu prikoračili na središče igrišča, katerega je v velikem kvadratu obkrožala vetističnega množica. Bila je to kmetijska in delavska mladina, ki je tokrat prvič nastopila s skupinskimi prostimi vajami. Mnogi med njimi so bili v strahu, da ne, to ni, ko pa so začeli preko zvoznika prve telovadne pesmi «E ne sonce lepše sije», je tudi strah prešel in vsi so izvajali lepo in dobro svoje na ravno lahke vaje. Ljudje so jim na koncu burno ploskali in prav tako pri odhodu iz igrišča, ko so zaredili le odkorakali za svojo zastavo, ki je ponosno plapolala v lahrem vetru.

Za njimi so prav tako s svojo telovadsko zastavo na čelu prikoračili gostje iz Trsta, mladinke in mladinci. Posamično ali skupno so izvajali več težkih skupinskih vaj, na katere pesmi «Telovadski», «Ej tovarni» in «Ejrate le k soncu, k svobodi». Ob koncu so tržaške mladince izvajale vaje na gredi in tov. Jadranska nekaj težjih točk partnerne telovadbe.

Ljubljancem ni bilo. Kakor smo pisali prejšnje dni, ni bil najvišji tudi prihod zastop.

IZ SLOVENSKE BENEČIJE Vas so hoteli prenesti v Jugoslavijo

Ni še dolgo, ko smo pisali v našem časopisu, da dnevnik, ki izhaja v Vidmu, ne prinaša dnevnih novic iz Slovenske Benečije in kadar se ne morejo izogniti pisanju spreminjajo slovenske primke in imena krajev v italijanska ali pa napišejo samo začne črke. Takšni dnevi reakcionarni lokalni tisk, lahko nekaj navedemo.

Na zatožni klopi je moral sedeti Nardoni Elena iz Latisane, ker je iz masčevanja v javnosti, čim oblastem Juretiča Rudolfa, ki je streljal pri reji, Juretiča doma iz Mersina, je bil naveden, masčevali dan ljubimim brez kakšnega koli vzroka streljal po njem s samokresom, medtem ko je navedla na polju. V prijavi je govorilo, da bi jo streljal prav na njo. Juretiča, ki se ne bila vrgla aretiral, a ker niso pri njem našli nobenega orožja in ker ni bilo slika streljanja, so ga pustili na svobodo. Aretiral pa so Nardonovo zaradi laži, ker je istočasno umaknoli tobo proti Juretiču z izgovorom, da neče kompromitirati Juretičevega bratrance, od katerega je bilo orožje. Ker je sodnik spoznal, da je Nardoni Elena lažnik in da je prijavila Juretiča zgolj iz masčevanja, jo je obsojil na 1 leto in štiri mesece zapora z vsemi zakonskimi olajšavami.

Reakcionarni tisk je pisal, da je Juretič doma iz Mersina (Jugoslavija). Čudno se nam zdi, da ne vedo, da je Mersin vas v Slovenski Benečiji in ne v Jugoslaviji. Vse je zopet dokaz, da je časopis izogiba pisati slovenska imena naših krajev in zato so pristavili h krajevemu imenu v oklepaju Jugoslavija. Na razpravi je dejala Nardonova, da je slovenec in tu nikakor ne moremo govoriti o kakšni pomoči, da bi sodnik sodil.

Širite in čitate Primorski dnevnik!

kakšnega Jugoslavana, saj so vsi dobro slišali, da je guretič italijan, ki državljani, doma iz Mersina. Seveda je Juretič Slovenec, kakor sta njegovo ime in priimek in tudi že, da je dejala, da je slovenec. Zato bi radi tudi pri tej tako malenkosti priliki skriili, da so v naši pokrajini Slovenci in dokazali, da Slovenci bivajo še v Jugoslaviji. Zaradi tega so tudi Mersin postavili onkraj meje. Vsakdo pa dobro ve, da je Mersin samo eden in da se še vedno nahaja v občini Dobsonesc v Nadiski dolini, čeprav ga je reakcionarni tisk v svojem poročilu prenesel v Jugoslavijo.

NASTOP TELOVADK.

cev z dobiti in vlačjenjem vrvi. Medtem se je začel tudi ples, ki se ga je udeležila mladina, dočim so drugi odhajali domov ali šli pogledat balnearske tekme, o katerih poročamo na drugem mestu.

Tako se je zaključila nedeljska manifestacija naše mladine, ki je bila revija mladih sil na polji k n.

predku in k lepši bodočnosti. Naša mladina ve, da ta pot ni lahka, da ji bodo poleg dosedanjih napokili na njej še novih in večjih ovir, ve pa tudi, da bo s sloje in vztrajnim ter smotnim delom premagala tudi te težave. Na delo torej, da bomo prihodnji lahko pokazali še več in lepših uspehov.

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Otroške jasi v kmečkih zadrugah

Ne samo pri kmečkih obdelovalnih zadrugah in v zadrugah gospodarstvih se čuti danes pomanjkanje delovne sile, marveč je ta pojav pri nas splošen. Največje pomanjkanje je pač pri kmetijski proizvodnji.

Neracionalna delitev delovne sile je v kmečkem gospodarstvu nujna, mora pa biti dobro urejena in do kraja izkoriščena v gospodarstvih, pri katerih so zaposlene večje skupine ljudi. To so zlasti kmečke obdelovalne zadrugne in zadrugne gospodarstva. Da bi se čim več pomagalo pomanjkanju delovne sile na vasi, morajo kmečke zadrugne ženice in mnogi so ji molče pridržali. Nič ne vedel povedati, kdo in kaj je onemogočil prihod gostov v eno stran meje, vsem pa je bilo žal, da niso prišli.

Tudi po telovadnem nastopu so se ljudje razdelili na več skupin. Večji del je gledal nogometne tekme, kjer je nastopilo moštvo iz Goriške, najprej proti omazi iz Marjana in potem iz Ronk. Istočasno na igralo druge skupine odbojke, na plesnem prostoru pa nuzimni tenis na štirih mizah. Tako je bilo kar videti za vse.

Mladinska razstava

Istočasno kot so bile na športnem igrišču tekme in nastopi, pa je bila v neki hiši pri cerkvi mladinska razstava ročnih del, knjig, revij, časopisov in slik ter fotografij, ki so prikazovale lepo naših krajev ter delo in življenje naše mladine. Razstava je bila lepo in okusno opremljena ter je imela zlasti pri večeru precej obiskovalcev. Zato, da se prehitro poročali, zlasti ročna dela, in tako bolj za pozorni obiskovalci niso mogli videti vseh razstavljenih predmetov. Manifestacije na igrišču so se zaključile okrog 21 z razbijanjem lon-

Manžan

Prostovoljno delo vaščanov in zavest mladine

Zaradi premalo padavin v prvih šestih mesecih je pri nas pričelo zmanjkovati vode. Tudi po tistih grunah, kjer studena skora nikoli ne usahnejo, je voda skoro popolnoma izginila. Da se temu odpravi, smo sklenili, da bomo s prostovoljnim delom poistili in razširili še obstoječe zbirališče (bajerje) s prostovoljnimi delom. V nedeljo je tako odšlo z orodjem na ramah na razne kraje 35 prostovoljnih delavcev. Delali so ves dopoldan, nekateri celo do več popoldne. Očistili in razširili so šest starih zbirališč in napravili še eno novo.

Tako si v lepem soglasju pomagamo, kolikor moremo sami. Lahko pa bi napravili še več, če bi se po časa za nego in vzgojo otrok. Po seboj glede nege se opazijo po vsej velike pomanjkljivosti. Često se vse to pripisuje staršem, predvsem materi. V resnici je tega krivica, saj vsi ne morejo ali ne želijo, da bi se lahko posvetile se otrokom.

Z otroškimi jaslami in zavetiščem pa s materam delo mnogo olajšamo. Veliko breme bo padlo z njihovih ramen, zlasti pa skrb, da so otroci izpostavljeni morebitnim nevarnostim. Zvesti, da so otroci v dobrih rokah, materam zelo olajša, posebno ker bodo spoznale, da skrbijo v jaslilih in zavetiščih za otroke prav v ta namen postavljene osebe, ki so se posvetile temu poklicu iz ljubezni in so se za svoj poklic posebno izobrazile.

Tako v jasi kakor tudi v zavetišču se sprejemajo samo zdravi otroci, ker bolni radi prenašajo svojo bolezen na zdrave. Ravno v teh zavodih vlada vzorna snaga. Otroška telesa so nežna in zato zelo podvržena boleznim.

Sonovetelj jasi in zavetišč na vasi naj se poslužujejo izkušenih, pridobljenih v podobnih institucijah v mestih, zlasti pa v Sovjetski zvezi pri kolhozih in sovhozih ter pri kmetijskih zadrugah v Jugoslaviji.

Naše zadrugne se bodo kot pospeševalke napredka in kulture na vasi in kot najmočnejši gospodarski činitelj gotovo zavzele tudi za delovanje jasi in otroških zavetišč na vasi. Zadrugne bodo s tem koristile sebi in splošnosti, ker bodo z organiziranjem teh socialnih ustanov pridobile potrebno delovno silo, posebno v času velikega poljskega dela.

Malde otroške duše se bodo že v zgodnji mladosti naučile na skupno življenje. Zgled mater bo vplival tudi na odrasle, ker jim bo pokazal nov način dela za napredek in večje blagostanje na vasi. Skupno življenje najvala človeka k skrajnosti, zatejanju in požitovanju, kar predstavlja velike čednosti nove slovske družbe.

Zato ne smemo naše zadrugne zastati za navedenimi zgledi. To je tudi naloga novega zadrugništva in za razvoj vasi nujno in koristno.

C. S.

Šahovske beležke

Simultanka inž. Viherja v klubu NZ. V soboto 16. julija popoldne je odigral tov. inž. Viher Cvetko, profesor na sadrski in vinarški šoli

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V goriški mestni občini je bilo od 10. do 16. julija t. l. 15 rojstev, 10 primerov smrti, 8 vklinjenih porok in 5 porok.

Rojstva: Nocer Marija, Menotti Fulvij, Rustja Antonija, Faraguna Giankario, Vuga Bruno, Zučič Erikerica, Ponzali Ida, Buzza Klavdija, Cozzuto Alida, Devetak Anica, Davino Karmela, Pahor Leda, Coret Electra, Manfredini Lojzka, Gesses Leda.

Smrti: 78-letna upokojenka Gofio vd. Bruna Milka, 82-letni kmet Markič Franc, 77-letna gospodinja Vidoni por. Ballaben Marija, 55-letni uradnik Bozzini Peter, 80-letna gospodinja Taglianut vd. Troncar Terezija, 72-letna gospodinja Todaro vd. Gregorutti Ana, 70-letna gospodinja Vittori vd. Vižintin Marija, 12-letna učenka Di Lorenz Loredana, 52-letna šivilja Petrečič Marija Angela, 6 mesecev stara Novello Margarita.

Vkljenice poroke: Sanna Wary in Finale Hedvoga, livarnar Prodini Natale in gospodinja Volpet Terezija, knjigovoz Bregan Bruno in gospodinja Tess Irma, kipar Decollet Bruno in gospodinja Tess Marija, orožniški brigadir Chiaromonte Romolo in uradnica Mose Ana, odvetnik Cesar Devetak in lekarnar Cusulin Lionella, učitelj Susi Avgust in učiteljica Odojke vrtica Butus Marija, slikar Krpan Alfred in gospodinja Poberaj Zora.

Poroke: uradnik Ciconi Elmo in zasedna uradnica Zannier Rada, policist Jakin Bruno in uradnica Bregant Milka, zemljemerec Prigoz Franc in gospodinja Mucicarello Ana Marija, policist Mariani Marijan in uradnica Simič Eida.

Milijoni, ki ne morejo rešiti problema

Izvajanje Fanfanijevega načrta za pobijanje brezposelnosti na Goriškem

Pred dnevi sta bili na goriški prefekturi kar dve seji, na kateri se je prefekt sestel s predstavniki raznih gospodarskih in političnih združenj, da bi se z njimi pogovoril o praktični izvedbi Fanfanijevega načrta za pobijanje brezposelnosti na Goriškem.

Kakor znano, je bil ta načrt uskonjen v rimski zbornici letos 29. aprila in predvideva ustanovitev posebnih zbirnih delavskih središč (Cantieri del lavoro) za izvajanje raznih javnih del. Sklenjeno je bilo, da bodo čimprej ustanovili taka delovna središča tudi v naši pokrajini in sicer v Trzinu, kjer bi lahko zaposlili na ta način okrog 1500 brezposelnih, v Gorici za 1000 brezposelnih, v Gradski za 300, v Gradcu za 300 in v Krmini za 22 brezposelnih.

Delavci, ki jih bodo zaposlili v teh delavskih središčih za delo na cestah, pri kanalizaciji, vodovodih, športnih igriščih itd. bodo obdržali isto kvalifikacijo, ki jo so imeli pri svoji normalni zaposlitvi. Za svoje delo v teh središčih pa bodo prejeli malo nagrado, ki naj bi malo olajšala njihovo bedno stanje.

Za ta delovna središča v naši pokrajini je obljubil država svoj poseben prispevek v višini 200 milijonov lir, dočim bodo posamezne občine morale oskrbeti zanje potrebno orodje in opremo. Goriški občinski upravni odbor je sklepal o tej stvari že na seji pretekli teden in iskal za to potrebne kredite.

Kakor vidimo iz zgoraj navedenega, bodo služile te ustanove ne toliko za odpravo kakor za omiljenje brezposelnosti v prihodnosti, da se bo na kakšen način zgodil čudež, ki bi odprl vrata iz današnje krize, kateri zlasti v Goriški noben pameten človek ne vidi izhoda v sedanjih razmerah in pod sedanjimi okoliščinami. V enem naših prejšnjih člankov smo omenili, kako je prosta cona v svojem današnjem ustroju odpovedala svojemu namenu. Prav tako se vedno čaka, v koliko bodo omilili brezposelnost delovni centri za pogozdovanje. Odgovorni krogi pa polagajo največ važnosti za omiljenje brezposelnosti delom za izboljšanje in izsušitev polja med Gradsko in Krminom, kjer naj bi delalo 1400 ali morda še več delavcev.

Seveda so vsi ti načrti izdelani od tistih krogov, ki jim je pri reševanju gospodarskih problemov naše pokrajine glavna misel in vodilo reševanje njenega integralnega italijanstva in zato ne vidijo drugih poti, ki bi jih bilo gotovo in v mnogo manjšimi stroški pripeljalo do boljših in bolj trajnih rezultatov na tem področju. Zato pa bodo tudi milijoni, ki so določeni za vzdrževanje teh novih delovnih centrov, želi približno enake uspehe kot oni, ki jih trošijo za prosto cono. Poleg tega pa bi po teh načrtih, četudi se bodo njihova prizadevanja v celoti uresničila, še vedno ostalo v naši pokrajini skoraj tri četrtine dosedanjih brezposelnih brez dela, kar pomeni, da problem na ta način še zdajvne ne bo rešen.

Gospodarski zakonji so pač trdi in neizprosnji in niti najboljše dialektike in najbolj izbrane fraze ne morejo spremeniti dejstva, da v ekonomiji ni mogoče iti nezakonomno proti naravnim zakonom in da ima vsakotranjenaravnih gospodarskih enot neizbegne posledice. Zato bi

bilo treba tudi v našem primeru najti možnost, da se to razgrano celoto tudi preko nove meje zopet poveže. Seveda je glavni pogoj popolna enakopravnost Slovencev, ki žive pod Italijo. Tu pa naletimo pri odločitvah krogih na gluh ušesa in k večjemu še na prave neobjube, kar pa za rešitev problema še zdajvne ni in ne more biti dovolj. Dokler pa bo trajalo tako stanje, bodo vsi poskusi ostali samo poskusi in nič več.

Nov vlak na progi Videm-Gorica-Trst

Kot je bilo te dni javljeno, je odredila Železniška direkcija, da se prikljopi k vlakom, ki odhaja iz Vidma proti Gorici, tudi železniški voz, ki prihaja z Dunaja z vlakom št. 505. Ta vlak bi moral prispeti v Videm ob 9.44 pa ima vedno veliko zamudo, včasih tudi do 100 minut in tako pride videmski vlak v Gorico zaradi tega čakanja na zvezo šele okrog pol dne, namesto ob 10.45, kakor predvideva urnik.

Da bi zaradi tega ne trpel lokalni promet, je posredovala goriška železniška zbornica pri železniškem ravateljstvu, da bo uvedlo nov električni vlak na progi Videm-Gorica-Trst, ki bo odhajal iz Vidma ob 9.22. Vlak, ki čaka na zvezo z dunajskim, pa bo vozil kot po navadi.

KINO

VERDI. 17: «Tragedija v tropskem pasu», C. Bennett.
VITTORIA. 17: «Megle preteklosti», M. Zetterland.
MODERNO. 17: «Ljubzenska igra», F. Grove.
CENTRALE. 17: «Zlata vreča», P. Gaddard in J. Stewart.
EDEN. 17: «Pastolovščina v Arizona».

Uspehi gospodarstva v coni B

(Nadaljevanje s 1. strani)

gradbenega materiala. Do meseca marca tega leta smo popravili sušilnice in del v opekarnah ter preskrbeli najpotrebnejše delovno silo in kvalificirano osebje, da produkcijo opek čim bolj zvišamo. Dosegli smo lepe rezultate. Med tem so v prvem polletju preteklega leta naše opekarnice izdelale 185.785 komadov raznih vrst opek smo v prvem polletju letošnjega leta izdelali 310.890 komadov opek.

Tudi naša lesna industrija se dviga. Tovarna za izdelavo pohištva je v letošnjem letu prešla na serijsko izdelavo artiklov široke potrošnje in to garnitur kuhinje in garnitur spalnice. V prvem polletju preteklega leta je podjetje izdelalo raznih artiklov v skupni vrednosti 9.386.820 JI a v prvem polletju letošnjega leta na vrednost 10.324.339 JI.

Naše ladjedelnice se v preteklem letu vse izdelane ali pa obnovljene ladje oziroma barke okupile od prejšnjega jasnika ter s tem niso proizvajale nižesar. V prvem polletju letošnjega leta pa je podjetje za izdelavo bark usposobilo 1800 ton brodovja ne glede na to, da je tudi mnogo drugih del že izvršenih. Plinarne so izvršile plan po asorimanu in količini kljub temu, da so napravile za distilacijo premoga že več ali manj na kraju svoje ladjedelnice. Večje uspehe lahko pričakujemo, ko bodo obnovljene destilacijske naprave v Piranu.

Industrija škotek je v prvem polletju letošnjega leta izdelala 36.366 metel, 1126 gnojilcev in 87.203 komade raznih škotek.

Kakor vidimo iz gornjih podatkov se nahaja naša industrija v velikem delovnem poletu ter je na pram stanju konec prvega polletja preteklega leta zabeležila lepe in vidne uspehe.

Ribišvo

V ribištvu je zabeležen tudi velik napredek. Ribiška flota, ki je konec prvega polletja 1948 štela 30 opremljenih motornih ribiških ladij, šteje danes 40 opremljenih motornih ribiških ladij, kar znaša povečanje za 33%. Flota je opremljena z mrežami, lučmi in ostalo opremo. Posledica tega je, da se je količina razne ulovljene ribe dvignila od 255.528 kg na 465.805 kg, kar znaša 132% lanskega lova. To pomeni, da je plan izpolnjen za 127%.

Turizem

Obnovljeni so bili sledeči turistični objekti: kopalnice v Portorožu, kjer je obnovljenih 207 kabin, popraviljenih starih pa 23. Razni hoteli so bili opremljeni z novim pohištvom.

Na rovo je zgrajen pomol v Portorožu, ki služi za pristajanje ladij. V Fiesuu je urejen sindikalni dom, v Savudriji je obnovljen penzion, v S. Nikolajni je povečana kapaciteta za 80 kabin, prekrbna gostinskih obratov je zagotovljena, izdani in dobra.

Gradnje

V primeri z gradbeno delavnostjo v prvem polletju 1948. leta se je gradbeno delavnost v prvi polovici letošnjega leta ogromno povečala. V prvem polletju preteklega leta smo gradili 6 šol, 2 bolnišnici in 23 hiš v okviru obnove v skupni vrednosti JI 54.715.631.-, medtem ko v prvem polletju letošnjega leta gradimo objekte v skupni vrednosti od 700.000.000 JI. V prvi polovici preteklega leta je bilo pri gradnjah zaposlenih ca 210 kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev ter tehničnih osebja, medtem ko je ob koncu prvega polletja letošnjega leta zaposlenih ca 1150 delavcev in tehničnih osebja.

C. M.

Izgubljeno

Neki tovarši iz Kopra je na cesti od križišča Dekani - Ankazar - Koper do Skočijana izgubil aktivko rjave (maron) barve, v kateri je imel razne ključke, očala in druge stvari. Poštenega najditelja prosim, da izroči najdeno na naši podružnici v Kopru.

in v svrhu štednje delovne sile smo gradbeno podjetje mehanizirali v okviru možnosti in izkazujemo v tem polletju porast za ca 120% na pramo leto 1948.

Obnova porušenega podežela iz mesta.

Obnovljena zadruga v Smarjah je dosegla letni plan do 35%.

Obnovljena zadruga v Mareziji je dosegla letni plan 40%.

Izola je dosegla letoletni plan do 68%.

Koper je dosegel letoletni plan do 45%.

Piran je dosegel letoletni plan do 55%.

V planu okraja Koper so poleg obnovljenih del v gradnji še nekateri objekti ter je doslej od predvidenega letoletnega plana izvršeno ca 45%.

Poleg plarskih gradbenih del so v teku še mnoga izvenplanska dela.

Trgovina in preskrba

Da ilustriramo napredek bomo navedli nekaj števil, to je primerjalno celotnega količine porabe najvažnejših življenjskih artiklov v prvem polletju preteklega leta in v prvem polletju letošnjega leta.

Moke enote v prvem polletju 1948 ton 1601, v prvem polletju 1949 2430 ton.

Zdrob in testenine povečan od 121 na 313 ton.

Maslobo od 133 na 192 ton.

Meso od 173 na 365 ton.

Sladkor od 388 na 444 ton.

Kakao od 1,5 tone na 24 ton.

Kava od 3,5 na 0,5 ton.

Pralno milo od 68 na 127 ton.

Paradižnikova meza od 2 tona na 11 ton.

Riž od 0 do 37 ton.

Jajca od 0 na 395.000 komadov.

V preskrbi z industrijskimi izdelki smo tudi napravili velik korak naprej. Medtem ko smo v prvem polletju preteklega leta razpolagali samo z tekstilom in obutvijo, se je letos izbir predmetov z razno razširila, in to predvsem v prosti prodaji in vezani, trgovini. Za tekstil in obutev v garantirani preskrbi se je število točk občutno povečalo, in sicer za delavsko izkaznico: IRI za 33%, IRI za 30%, IDI za 33%, IDI za 37%, IG za 31% in VP za 33%. Povprečni procent povzvišanja znaša 36%. Poleg tega je bilo dano na razpolago okrognemu odboru Enotnih sindikatov za potrebe delavstva in nameščenecv 11.200 m tkanin za delovne obleke, 2000 parov delavskih čevljev, 10.000 parov moških in ženskih čevljev ter 180 radijskih aparatov. Najtežji kategoriji delavstva je bilo v februarju razdeljeno še po 60 točk kot posebnih dodatkov.

Prosta prodaja po komercialnih cenah se je v primerjavi s prvem polletjem preteklega leta zelo razvila. Tako je bilo v prvem polletju 1948 prodano za 4 in pol milijona dinarjev tekstila, a v prvem polletju letošnjega leta za 24.000.000 dinarjev. Prodaja obutve se je povečala od 0,15 milijonov na 5,4 milijonov. Slika je slika pri ostalih artiklih.

V vezani trgovini je tudi velik napredek. V lanskem prvem polletju je bilo prodano vsega blaga za 6,85 milijonov dinarjev, a v prvem polletju letošnjega leta za 22,8 milijonov.

Odkup poljedelskih proizvodov se je v letošnjem prvem polletju proti prvemu polletju preteklega leta zelo povečal. Proti odkupu v celotnem letu 1948 smo letos dosegli: Krompir 55%, fižol v stročju 20%, paradižnik 4%, čebula 10%, grah 70%, bučke 35%, češnje 170%, breskve 120%, jagode 250%, slive 62%, jajca lani 0, letos 41.000 komadov, klavna živina 170%, mleko 83%, vino 65%, žganje 40%, slanina lani nič, letos 7800 kg, ribe 10%.

Skupna vrednost tega odkupa je 133,5 milijonov dinarjev.

Proti cenam v prvem polletju preteklega leta so v prvem polletju letošnjega leta v prosti prodaji znižane cene: tekstil «Regina» za 37,5%, zefir za srajce za 36,84%, narodno platno za rjuhe 35,84%, volneno blago za moške obleke 25%, svilna za ženske obleke 50,77%, moški čevlji 38,22%, ženski čevlji 16% - itd.

Za delavce so bile znižane cene sledečih artiklov, ki se delijo po sindikalni listini: mleko za 44%, krompir za 29%, koke za kurjavo za 50%, drva za kurjavo za 51% in hrana v menzah za 20%.

Navedena znižanja cen dokazujejo, da se naša življenjska raven stalno dviga.

Komunalne zadeve

ELEKTRIFIKACIJA: Dokončana je graditev daljnovidne visoke napetosti Pobeži-Babiči-Marezije, dokončana je graditev dveh transformatorskih postaj, elektrificirani so kraji Marezije, Buje, Berniči, Rokavci, Krminci, Babiči, Rojci in Marinci. V bujskem okraju je bil zgrajen vodovod v dolžini 25 km.

VODOVOD: Bila je izvršena celotna obnova vodovodne centrale na Rižani, postavljen je nov vodovodni čistilni aparat. V Bujah je izdelana nova vodovodna naprava.

KANALIZACIJA: V Kopru se postavlja nove cevi za kanalizacijo.

KOMUNALNA

VPRAŠANJE SLOVENSKE KOROŠKE

„Pravda“ in Višinski si kot Pilat pereta roke

„Jugoslovanska vlada vztraja na tem, da se po pravici zgodovinska krivica in da se tej zahtevi mora ugoditi.“

To so bile besede Andreja Višinskega, ki jih je v „Pravdi“ objavila 21. aprila 1947. leta in s katerimi je on na mostovski zaslišanju predsednika ministrstva za zunanje zadeve štiri veliki podarjal upravičenosti jugoslovanskih zahtev do Avstrije, in tako je bilo tudi tedanje stališče sovjetske vlade, ki je te zahteve uradno podpirala. Predstavnik tih zapadnih kapitalističnih veliki general Clark v imenu ZDA, Hood v imenu Velike Britanije in Paris v imenu Francije so seveda zastopali nasprotno stališče in pri tem do konca vztrajali, ker so njihove vlade pri tem imele svoje posebne račune in zasledovale svoje koristi.

Po nedavni nesramni kupčiji z našimi bistvenimi nacionalnimi interesi, po sporazumu za zaprti vrati sveta ministrstva za zunanje zadeve, ko so na dan sedaj nezasišeni načini potepanja tudi naše zgodovinske pravice in požihi slovenske obljube in mednarodne obveznosti iz časa narodno-osvobodilne vojne in s tem tudi temeljna načela, ki bi na njih morala počivati izgradnja mednarodnega mira in varnosti, pa danes ista moskovska „Pravda“ istega Andreja Višinskega navaja takole: „Kar se tiče vprašanja mirovne pogodbe z Avstrijo, je parisko zaslišanje uspelo, da je prišlo do sporazuma v tem vprašanju zaradi dejstva, ker so vlade ZDA, Velike Britanije in Francije morale spreminiti svoje stališče v tej zadevi.“

Obedve izjavi Andreja Višinskega, popolnoma različni: po duhu in po besedah, zaslužitva posebno pažnjo in čim bolj podrobno obdelavo. Predvsem je treba proučiti vse okoliščine, v katerih so bile dane te izjave, ker bomo tako prišli do onih sklepov, ki jih je Višinski kot predstavnik sovjetske zunanje politike na očito neprimeren način poskušal izmanevirati, ravno zato, ker ima smisel pariskih odločb daleč drug pomen, kot je on, ki ga hočejo povedati z mirnim besedilom zadnje njegove izjave.

Kot je znano naši in tudi svetovni javnosti, so se priprave za mirovno pogodbo z Avstrijo vlekle več kot dve leti in pol, samo zaradi tega, ker je obstajalo načelno nasprotje med stališčem sovjetske vlade z ene strani in stališčem vlad ZDA, Velike Britanije in Francije z druge strani v vprašanju.

— upravičenih ozemeljskih zahtev federativne ljudske republike Jugoslavije do Slovenske Koroške in avtonomije za tiste njene dele, ki bi se dalje ostali v mejah Avstrije;

— pravičnih zahtev FLRJ, da ji Avstrija plača vojno odškodnino za škodo, ki jo je povzročila njene edine v sestavi nemško-fašističnih zasedbenih čet, in

— upravičenih zahtev Sovjetske zveze kot plačila za nemško imovino, ki je na ozemlju Avstrije.

Vlada FLRJ je denovala, da bodo te zahteve izpolnile vse skupaj kakor tudi vsaka posamezna, ker so te zahteve povzročile brez katerih se ne more govoriti o pravičnem miru z Avstrijo, vendar v nedotakljivo načelo samoodlobo narodov in mislila, da bo po bistvu sovjetske zunanje politike kot politike socialistične države in po skupnem prispevku sovjetskih in njenih narodov pri uničenju hitlerjevske fašistične vlade vsaj v Sovjetski zvezi, imela neomajno podporo za zadovoljevanje svojih nacionalnih interesov. Pri tem je vsaki akt jugoslovanske vlade bil namenjen na izvedbo omenjenih zahtev in s glasno s popolno demokratičnostjo in občutkom za ohranitev mira in vrnitve sodolavnosti med narodov in z njeno pripravljenostjo na občutne gnotne žrtve in kompromisne predloge, Resnici na ljubo povedano, je ona po večini to delala zaradi tega, da ne bi zaradi svojih očjih nacionalnih, pa čeprav popolnoma pravičnih in neovrgljivih zahtev, spravila v vprašanje splošne interese mira in mednarodnega sodelovanja, predvsem pa interese sovjetske zunanje politike, na katero so v Jugoslaviji gledali kot na izraz interesov in prizadevanj vsega naprednega slovenskega, pa tudi naše države in njem.

Zal pariske odločbe sveta ministrstva za zunanje zadeve, jasno pričajo, da se za vse to na sovjetski strani niso brigali, da o tem sploh ne govorimo za zapadne kapitalistične velestate, ki so v svetu imele svoje predstavnike. Ne sanj da niso upoštevali jugoslovanskega stališča in jasno izražene prizadevanja, ampak so šli od tega še dalje, ne glede na to, kaj so govorili, na delu se je končno pokazalo, da so prišli na linijo popolnega zanikanja jugoslovanskih nacionalnih interesov zgodovinskih pravic. Prišli so na linijo take politike do Jugoslavije, kakršno izjavljajo do nje uradni predstavniki zapadnih kapitalističnih držav kakor ne morejo več — zaradi njene konvencije družabno-politične preobrazbe — smatrati za svojo imovino. Na pariskem zaslišanju so z temeljnimi interesi naših narodov kot drobižem plačali tudi ta

ke dobitke, za katere bi zadostovalo načelno, neomajno sovjetsko stališče, če bi šle zadeve, kakor bi morale.

Naši narodi se vprašajo, kot se nazadnje sprašuje tudi vsa napredna in poštena svetovna javnost, zakaj je bilo to potrebno?

Ali je bilo potrebno, da so nehali podpirati naše upravičene zahteve, ki je bilo potrebno z njimi odstraniti težke posledice versajskih in senčermenskih tvorcev mira? Ali je bilo potrebno, da ne podprejo naše zahteve za spremembo jugoslovansko-avstrijske meje in da dajo kulturno in gospodarsko avtonomijo onemu delu Slovenske Koroške, ki bi ostal v mejah avstrijske države, in da bi ugodili našim pravičnim zahtevam za reparacije, samo zato da bi na lažji način prišli do 150.000.000 dolarjev, do avstrijskih petrolejskih naprav in do imovine Donavske plovnice družbe, ko so na to že tako in tako imeli polno pravico? Ali so smeli za te fetišizirane materialne dobitke vadeljati za moralno politične kredite, na katere so največ računali naši narodi kakor tudi vse napredne sile v svetu, ko gre za

ugled sovjetske zunanje politike. Jasno je, da tega ni bilo potrebno napraviti niti so smeli to napraviti!

Zakaj je kljub temu do tega prišlo, ne bo Višinski obrazložil z nekimi nategnjenimi izjavami in zagotovili, da je do pariskega sporazuma prišlo zaradi dejstva, ker so vlade ZDA, Velike Britanije in Francije morale spreminiti svoje stališče... (1)

Zastoj pri prizadevanju Višinskega, da pomiri vest sovjetskega partijskega in državnega vodstva. Nepobito ostane, da je prišlo do prodaje interesov naše države skupaj z interesi koroških Slovencev in ostalega jugoslovanskega življa v Avstriji samo zaradi spremembe sovjetskega stališča, ki ni bilo z ničemer izjavljeno. To stališče je po svojem zmanjšanju popolnoma nasprotno onim zunanji politiki, kakršno od Sovjetske zveze pričakujejo mali in veliki narodi, ki se bore za svojo narodnostno in socialno osvoboditev. Za nas je tako stališče popolnoma nasprotno, antisocialistično, direktno protirevolucionarno.

Korenine tega stališča, o tem

ni govora, so v tistih informiranih konceptih, ki morajo, kakor tudi vsako drugo stališče, s stališča marksizma-leninizma dovesti do nenaklonosti svojih iniciativ in branilcev.

Čeprav si Andrej Višinski in „Pravda“ kot Pilat pereta roke, ker da so se „predstavnik Jugoslavije se že pred dvema letoma, to je dolgo pred pariskim zaslišanjem sveta ministrstva za zunanje zadeve, tajno, pogajal za hrbtom Sovjetske zveze z predstavnik Velike Britanije Noctom, Bakerjem in Mac Nelom“ in da zaradi tega „sovjetska vlada ne more prevzeti nobene odgovornosti za posledice teh zakulisnih pogajanj“. Ravno zato, ker je od teh pogajanjih sovjetska vlada bila obveščena neposredno po Višinskem mnogo prej, nego so se pričela, in prav zato, ker pri njih ni bilo nič takega, o čemer sovjetska vlada ne bi bila že v naprej obveščena, nosi ona najtežjo odgovornost za nečasten izid pariskega zaslišanja ministrstva za zunanje zadeve.

Čeprav se napenja na vse pretege, Višinski ne bo nobenemu

dokazal, da se je stališče njegovi ameriških, angleških in francoskih družabnikov v svetu ministrstva spremenilo predvsem zato, ker je njihovo stališče do Jugoslavije in po bistvu pariskih sklepov ostalo isto, kakršno je bilo od začetka, to je sovražno in nesprejemljivo. Stališče je ostalo tako zato, ker niso priznavali življenjskih interesov in zgodovinskih pravic državi osvobodilne vojne, zato ker so zanikali vse upravičene zahteve, ki jih je postavila Jugoslavija v zvezi s sklepanjem mira z Avstrijo.

Prav tako tudi sama Avstrija, čeprav je bila večeraj vojskojoča se stranka, zaradi istovetnosti interesov svojih upraviteljev z interesi anglo-ameriško-francoskih pokroviteljev in, kakor koli se zdi absurdno, ker se čuti v boljšem položaju z Jugoslavijo, ni spremenila svojega prejšnjega stališča, ker ji to sploh ni bilo potrebno.

Ker ni Jugoslavija odstopila niti od ene svoje bistvene in načelne zahteve, prav tako ni spreminila svojega stališča.

Ko je vsak ostal pri svojem stališču, je vprašanje, kakšen je iz tega nepobiten sklep? Da je prišlo do nepričakovalnega preobrata, bolje, do spremembe stališča, da je do tega prišlo šele od sovjetske vlade! Nam je to stališče znano, dajmo si roko na srce, če več kot eno leto.

Važno je vprašanje, kam bo dospel Andrej Višinski, če bo izvajal tako stališče sovjetske zunanje politike?

Buržoazni komentatorji z zlohotnostjo na račun Jugoslavije, na račun Sovjetske zveze in na račun vsega svetovnega demokratskega gibanja s prstom kažejo na to, da „Jugoslavija plačuje račune zaradi svojega z ideološkega spora s Krimljem in Kominformom“. Ni naša krivda, da imajo buržoazni pisni razlozi za take komentarje. Čigava je krivda in kdo daje razloge zlohotnim buržoaznim komentatorjem, da pokopavajo enotnost socialističnega sveta in demokratskega gibanja sploh, nad to stvarjo bi se moral zamisliti Andrej Višinski, da bi iz tega ptegnil edino pravilni zaključek.

BRANKO DRASKOVIC
(«Križevne Novine»)

GOZDNA BRIGADA NA DELU V TRZIŠKI OKOLICI.

GOZDOVI BOGASTVO JUGOSLAVIJE

Mesec gozdarstva v Sloveniji

«Naši gozdovi so naše bogastvo» — so pogosto govorili partizani, kadar so se pogovarjali o bodočnosti in svobodni domovini. S ponosom so ugotavljali, da so oni tisti, ki čuvajo to bogastvo pred grabeljivimi kremplji nerastnega okupatorja; partizani so bili gospodarji gozdov in njihovega zaklada.

Junija 1949. leta, štiri leta po osvoboditvi in v tretjem letu petletnega, so slovenski gozdovi zopet oživeli, le da so preslovojnje vojaške zamenjale prostovoljne delovne brigade: namesto pušk in mitraljezov pojejo sekire in žage, namesto brnenja fašističnih tankov odmeva po gozdih cestah brnenje kamionov, naloženih z težkimi hlodi. Prostoovoljne gozdne brigade nosijo imena slavilnih padlih in živelih borec iz narodnoosvobodilne borbe; tako tudi na znanj pokajože, da radaljujejo njihovo delo, da se bore za socialistično domovino — na fronti dela.

Vsak dan prinašajo časopisi poročila s te močnega fronte dela, ki je vse povsod, kjer so gozdovi: na Kočevskem Rogu, na Pohorju, na Pokljuki... V ljudski republiki Sloveniji je delalo do sedaj

okrog 200 brigad, to je preko 18.000 prostovoljnih delavcev. Od kod so se zveli vsi ti ljudje? Ljudska fronta je močnega, enotna in trdna organizacija; iz nje so izšle te množice delovnih ljudi. Ljudska fronta je dala razpoložljivo delovno silo, ki ni najmanjše je zaposlena na ostalih delovnih mestih, Delavci, kmeti, obrtniki, intelektualci, vsi so se složno zbrali k delu — kot nekdanj partizani. Vsi vedo: če bomo o pravelem času pripravili les za izvoz, več potrebnih strojev bomo imeli, stroji pa pomenijo za nas traktorje, automobile, čevlje, obleke, skratka lepše in boljše življenje; partizani so imeli prav. — Za člane ljudske fronte je to preprost in enostaven račun kakor enkrat ena in ne more jih zmotiti prišepetovanje ne z leve ne z desne plati.

Polletni plan sečenj in izdelave lesa je bil izpolnjen šest dni pred določenim rokom. Prostoovoljne brigade so posekale velike množice lesa in same izpolnile 39,5 odst. celotnega plana. V veliki večini so s svojimi pridnimi rokami in velikim delovnim polem visoko presegale delovne norme. Najboljšim brigadam so

bile podeljene v teku dela prehodne zastavice izvršnega odbora OF, najbolješe med najboljšimi pa so bile razglašene za »aurne«.

Poleg izpolnjenega plana pa imajo brigade še posebno veliko zaslug. V gozdarstvo so uvedle nov način, brigadni način dela, ki pomeni preloz s starim individualnim načinom dela, ki je manj učinkovit in bolj naporno. Sistem, osebe in kolektivne odgovornosti, sistem razdelitve dela po zmoglostih, bo odšel edini način gozdarstva dela in stalni gozdni delavci ga že sprejemajo za svojega. S tem je prodrl socialistični način dela tudi v gozdarstvo, kjer je pokazal svoje prednosti kakor v industriji in kmetijstvu.

Vse delovno ljudstvo je spremljalo brigade pri njihovem delu, razne poklice in diletantse v umetniške skupine pa so se jim oddolžile na ta način, da so jih obiskovale in jim prirejale posebne koncerte, igre, gledališke in razne druge predstave in jim nudile kulturno razvedrilo.

Za konec se tole. Nekateri zaviralci delovnega poleta izven meja Jugoslavije so zlonamerno zatrdili, da bo ljudska oblast v

Jugoslaviji iztrebila in uničila gozdove s tako obsežnim izsekavanjem. Njim je poleg jugoslovanskih voditeljev najlepše odgovoril bolhrijski kmet, ko je dajal, da pomenijo te akcije šele spobiranje obresti gozdnega kapitala. Kapital je ostal nedotaknjen.

CSR hoče sporazum s cerkvijo

PRAGA, 17. — Glasilo socialistične stranke v CSR «Slobodno Slovo» objavlja članek z naslovom «Zgodovina govorila, kjer pravi, da je v 18. stoletju cesar Jožef II. izdal najrazličnejše ukrepe glede cerkve, ne da bi ta niti najmanj protestirala. List «Lidove Noviny» pa navaja podpore, ki jih je država odobrila katoliškemu dobrodelnemu društvu «Caritas»; te podpore so do 2.830.000 kron v letu 1946 narasle na 14.266.000 kron v letu 1948. Razumevanje za delovanje katoliškega društva, nadaljuje list, je najboljši dokaz o nizkosti podlih govoric tistih, ki skušajo prikazovati namene naše vlade v lažni luči ter s tem onemogočiti sporazum med državo in cerkvijo.

ali Benečanov; na drugem bregu pa stojijo po njihovem naziranju Slovani; tuji, večeraj prišli, ki so jih avstrijska vlada in tuji agitatorji organizirali za borbo proti Juljske krajine.

Ta slika se zdi na prvi pogled enostavna, v bistvu pa je lažna. Kajti Italijani, predvsem v Trstu, so v zelo pičli meri potomci starega rimskega prebivalstva ali pa samo italijanskih priseljencev. Obe jezikovni skupnosti sta vse prej nego jasni in določeni. Slovani nikakor niso večerajni prišli in njihovo nacionalno gibanje je vse preširok in prezapleten zgodovinski pojav, da bi ga mogli reducirati na neko iniciativo avstrijske vlade, ali pa na neke poizkuse posameznikov ali skupin. Italijani in Slovani živijo drug ob drugem v Juljski krajini že stoletja. Na podlagi hipoteze, ki so znanstvenom prav tako utemeljene kakor nasprotna hipoteze, lahko celo iščemo začetne elemente današnjega slovensstva v predrimskih zgodovinskih Juljske krajine. Vsekakor pa je ugotovljeno, da Slovani bivajo v Juljski krajini najmanj 11 stoletij in da najmanj 5 stoletij prevladujejo na podeželju. To pomeni, da se je v Juljski krajini vršil dolg demografski proces križanja dveh narodnosti, in sicer: ena, zbrana v mestu, z naprednejšim gospodarstvom in zato z višjo kulturo, in druge, navezane na zemljo in razkropljene po podeželju. Prva je prvotno uspravila in je potem deloma asimilirala drugo, dokler se le-ta pod vplivom mnogoterih in zapletenih čimteljev ni začela upirati asimilaciji in se prebujati iz svojega mrtvila.

Nacionalna borba v Juljski krajini je torej v svojem bistvu borba za nadaljevanje ali za prekinitev teh dveh procesov, na podlagi katerih se je obdržala in se večidel še danes drži nadvlada Italianov nad Slovani.

(Nadaljevanje sledi)

Zlatorogovo kraljestvo

DOLINA TRIGLAVSKIH JEZER, TO JE KAR JE OSTALO OD PRAVLJICNEGA ZLATOROGOVEGA KRALJESTVA. IN OSTALO JE RES MNOGO. NAJ SI JO OGLEDATA, KDOR BO LETOVAL S PLANINSKIM DRUŠTVOM.

GOSPODARSTVO
TRGOVINA • INDUSTRIJA • PROMET • FINANCEZgovoren prepri... ERP
pomaga petrolejskim družbam

V sporu med britanskimi in ameriškim kapitalisti ti ali oni nehoti priznajo marksistično špekulacijo. Te dni je zapisal londonski dopisnik «New York Timesa» Clifton Daniel, ko je komentiral spore med angleškimi in ameriškim petrolejskim družbami, tudi tole: «Predstavnik britanske petrolejske industrije smatrajo, da bi se morali vladi v Londonu in Washingtonu dogovoriti, da ukinejo dosedanje »bojne« cene (namreč konkurenčne! — op. ur.) in da prenehajo borba za osvajanje tržišč, ki utegne škoditi britanskim petrolejskim družbam kakor ameriškim. Angleški krogi mislijo, da bodo ukrepi britanske vlade, da doseže zmanjšanje stroškov v dolarjih, izključili ameriške družbe z nekaterih tržišč, kar bo povzročilo na ameriški strani nasprotno ukrepe, tako da bodo Američani gledali nagati britanske družbe s trgov na dolarskem področju.

Izgubi evropskih tržišč so se ameriške petrolejske družbe doslej izognile po zaslugi plana ERP, ki je oskrbel dolarje, potrebne Evropi za nakup petroleja.

Z ameriške strani gre v okviru ERP-a torej za sijačno petrolejsko špekulacijo, ki je v precejšnji meri monopolizirala evropski trg v korist ameriških petrolejskih družb. V Italiji je prevzel prodajo v glavnem «Esso», last ameriške «Standard Oila», pregled kreditov ERP načrta za Trst pokazuje prav tako, da odstotkov kreditov za nabavo petroleja (ta petrolej pa se večidel izvozi in je uporaba ERP-kreditov za take nabavke neopravičljiva, ker bi potrebe po devizah moral kriti devizni urad). Zanimivo je tudi pismenke, ki ga piše neki A. Borlenhij listu «24 ORE» dne 9. t. m. V njej izraža upravičen človek, da odseva pisanje italijanskega tiska o petrolejskih vprašanjih le anglo-ameriški boj za monopol nad petrolejskimi tržišči, ki se je zadnje čase poostil v Levantu kakor v Latinski Ameriki. Opozarja, da je italijanski AGIP združen z Anglo-Iranian preko družbe IROM v Benetkah ter da je Anglo-Iranian in Shell ista zadeva. Meni, da je po vojni ustanovljeni Comitato Italiano Petroli (CIP) angleška karta in da je angleško skupino zastopal v CIP-u G. De Graan, holandski zaupnik skupine Shell v Italiji, ki je delal med vojno z AGIP-om (stanoval je pri Vogheri). Omenja tudi glasove, ki so se širili po Italiji pred nekaj meseci, češ da bomo Američani prepustili italijansko tržišče Angležem, ter pravi, da je to le »poskusni balon« z angleške strani.

Z ameriške strani ni prav nikakih znakov, da se mislijo odpovedati sedanjemu močnemu položaju. Prva te dni je prisnel vestnik tržaške uprave za Marshallov plan ECA pregled prometa ameriških ladij skozi Sueski prekop. Poudarja se, da je delež ameriške zastave pri prometu skozi prekop zrasel od predvojnih 6 odst. na 20 odstotkov. Vzrok tega velikega poroka so prav povečani petrolejski prevozi iz Perzijskega zaliva v Sredozemlje odn. Evropo. Tudi tržaška čistilnica «Aquila» dobiva surovi petrolej po tej poti. Del ladij ga prevaža do atlantskih pristanišč v ZDA.

Celokupni promet preko Sueskega kanala je znašal v 1937 najvišjo tonažo 36.500.000 ton blaga, v 1947 je bilo to število presegeno za 100.000 ton, v prvi

polovici 1948 pa so prevozili skozi prekop že za 25.900.000 ton blaga ali 37 odst. več kakor v isti dobi leta 1937. V prihodnjih letih bo nekaj upadel petrolejski promet, ko bodo dokončani razni cevovodi na Srednjem vzhodu, zlasti «Trans-Arabian Pipe Line».

Českoslovaški tranzit
v juniju

Meseca junija je pokazal tranzitni promet s CSR v dovozu 138 vagonov s 7.028 ton blaga, v dovozu 1942 vagonov z 31.653 ton blaga. Dovažali so: les (1.758 ton), železne izdelke (985 ton), sladkor (522 ton), stroje in motorje (419

daljevati s plovbo, ker pomeni nakup 1600-tonske moderne ladje, ki je zlasti primerna za plovo bo proti Levantu, že resen korak k izgradnji lastnega plovnega parka.

Razen Trsta pa se mislijo avstrijski krogi posluževati tudi Benetk. Kakor poroča dunajski «Verkehr», je sklicana na dan 19. in 20. t. m. italijansko-avstrijska železniška konferenca v Benetkah, ki naj bi sklepala o novi direktni železniški tarifi Avstrija-Benetke (Luka), ki je doslej ni bilo. Interes za to kažejo zlasti Avstriji, ki pričakujejo, da bodo dosegli od italijanskih državnih železnic posebne ugodnosti za plačevanje železniških prevozov. Tarifa naj bi bila po večerajni listi, ki velja nad Trstom in Avstrijo.

Scena iz novega sovjetskega baleta «Bronasi jezdec» v Akademskem opernem in baletnem gledališču S. M. Kirova v Leningradu. V vlogi Parisa nastopa J. Dudinskaja, v vlogi Evgenija K. Sergejev.

Benetke si vse bolj prizadevajo okrepiti svoj pristaniški promet. Pristanišče se izpopolnjuje in modernizira, napravljeni so načrti za gradnjo eindustrijske proste cone, pri razdeljevanju kontingentov premoaga med posameznimi italijanskimi pristanišči so dosegli od vseh jadranskih pristanišč največjo tonažo (Trst vlada ni ničesar nakazala, čeprav trdi, da je del Italije...), govori se tudi o povečanju petrolejskega prometa skozi benetško luko itd. Nasprotno imajo pač največjo prelastnost v večjem številu plovnic zvez, zlasti z Levantom, ker ima «Adriatica», ki ima monopol na vzhodnem Sredozemlju, svoj sedež prav v Benetkah. Zanimanje avstrijskih krogov je značilno in narekuje Trstu večjo budnost in ustrežljivost željam tujemskih strank.

Promet z bombažem
v našem pristanišču

Ceprav sezona za promet z bombažem poenjuje, je bil v juniju pristaniški promet s surovim bombažem še dokegal velik. Dosegl po morju je dosegel 11.221 bal (po 240 kg povpr.) odn. 12.000 stoletov, nato iz Egipta - 3.276 bal (povpr. a 340 kg) odn. 11.138 stoletov, Britanske Indije - 945 bal (a 180 kg) odn. 1.701 stoletov, Turčije - 200 bal (a 210 kg) odn. 4.200 stoletov in od drugod. Največje količine so bile namenjene v Avstrijo, CSR in Madžarsko, precej manj pa v Italijo in FLRJ.

TOUR DE FRANCE

Bartali bo zmagovalci

Največja ugaraka celotne krožne dirkalne proge okoli Francije je prehod preko strmih alpskih gorbenov. Alpe so vedno odločale o zmagovalcu. Tour de France je zmagal tisti, ki je pridobil največ točk v 16, 17, in 18 etapah. Zato je vsako leto ta odsek prvega prinesel največje spremembe na splošni lestvici. Letos ni bilo nič drugače. Magni, ki je sklenil 15 etap vozil z rumeno majico, je moral danes sleči. Obšel je je Bartali, ki je po dosedanjih izglelih poleg Coppija najresnejši kandidat za zmagovalca.

Bartali «maglia gialla», je imel danes, ko se je povzpel preko vrha Tizord, ki mu je pripomogel k zmagi, svoj rojstni dan. Vsekakor prijetno naključje.

Etapo so tekmovalci prevozili v sledečem vrstnem redu: Bartali, Coppi, Robi, Ago Lazarides itd. Magni na osmem mestu.

Splošna neuradna ocena: Bartali 107 ur, 40'48"; 2. Coppi 3. Marinelli; 4. Magni; 5. Ockers; 6. Robi itd.